

ANTHROPOSOFICKÉ VŮDČÍ MYŠLENKY

ROZPOLOŽENÍ LIDSKÉ DUŠE PŘED POČÁTKEM VĚKU MICHAELOVA

Rudolf Steiner

Dnes bude na tomto místě zařazena stať navazující na údaje článku „Na počátku věku Michaelova“. Tento Michaelův věk vzešel ve vývoji lidstva po době, kdy na jedné straně převládala tvorba intelektuálních myšlenek a kdy se na druhé straně lidské nazírání obracelo na vnější smyslový - tj. fyzický svět.

Tvorba myšlenek *nepředstavuje* ve své vlastní podstatě nějaký vývoj směrem k materialismu. To, co ve starších dobách přistupovalo k člověku jako inspirace, svět idejí, se stalo v době, která předcházela před epochou Michaelovou, vlastnictvím lidské duše. Ta už nepřijímá ideje „shůry“ z duchového obsahu kosmu; dobývá je aktivně z vlastního duchového obsahu člověka. Tím člověk teprve dozrál k tomu, aby si uvědomil vlastní duchovou bytost. Dříve nepronikal až k této hlubině vlastní bytosti. Viděl v sobě jaksi kapku, která se pro život na Zemi vydělila z moře kosmického duchovna, aby se s ním po ukončení pozemského života opět sjednotila.

Tvorba myšlenek v nitru člověka je pokrokem v lidském sebepoznání. Pohledu do nadsmyslna se to jeví takto: Duchové mocnosti, které můžeme označit jménem Michaelovým, byly v duchovém kosmu správci idejí. Člověk prožíval tyto ideje, protože se účastnil svou duší života ve světě Michaelově. Toto prožívání se nyní změnilo v jeho vlastní. Tím došlo k dočasnému odloučení člověka od světa Michaelova. S inspirovanými myšlenkami někdejší minulosti přijímal člověk současně i obsahy duchového světa. Když přestala tato inspirace a když si člověk tedy tvoří myšlenky vlastní činností, je odkázán na vjemy svých smyslů, aby měl pro tyto myšlenky nějaký obsah. Tak musel člověk prozatím naplňovat vlastní vydobytou duchovost hmotným obsahem. Upadá do materialistického nazírání v dějinném věku, který dovedl jeho vlastní duchovou bytost na stupeň, jenž je vyšší než stupně předešlé.

To může být snadno chápáno nesprávně; je možné se zahledět jednostranně jenom na onen „pád“ do materialismu, a pak kvůli tomu pocítit smutek. Avšak zatímco *nazírání* se za onoho věku muselo omezit na vnější fyzický svět, rozvíjela se v nitru lidských duší *očištěná, v sobě samé zakotvená duchová činnost jako zážitek*. A tato duchová činnost už nyní v Michaelově věku nemusí zůstat neuvědomovaným *zážitkem*, nýbrž může si

uvědomit svou vlastní osobitou podstatu. V tom spočívá vstup bytosti Michaelovy do lidské duše. Po jistou dobu člověk naplňoval své duchovní lidství hmotným obsahem přírody; je nyní na něm, aby toto duchovní lidství zase naplnil jeho původní duchovností jakožto kosmickým obsahem.

Tvorba myšlenek se načas ztrácela do kosmické hmoty; musí se sama nově nalézt v kosmickém duchovnu. Do chladného, abstraktního myšlenkového světa může vejít hřejivý dech, může vejít duchová skutečnost naplněná bytostnou jsoucností. To je známka, že započal Michaelův věk.

Jenom v odloučení od myšlenkové podstaty kosmu mohlo v hlubinách lidské duše vzejít vědomí svobody. Co přicházelo shůry, muselo být znovu nalezeno z hlubin. Proto byl vývoj tohoto vědomí svobody zpočátku spojen s poznáváním přírody zaměřeným jenom na vnější svět. Zatímco člověk vzdělával v nitru svého ducha k čistotě idejí, obracely se jeho smysly navenek jenom na fyzickou hmotu, která nijak nezasahovala rušivě do toho, co se v duši zatím rozzařovalo jako jemný zárodek.

Ale do vnímání vnější hmotné přírody může proniknout prožívání duchovna a tím zase novým způsobem i *vnímání* duchovna. Poznávání přírody získané ve znamení materialismu může být uchopeno ve vnitřním životě duše zduchovělým způsobem. Michaela, který kdysi mluvil „shůry“, je možné zaslechnout „z nitra“, kde bude nacházet svůj nový příbytek. Jazykem spíše imaginativním se to dá vyjádřit takto: Proud slunečního světla, který člověk do sebe přijímal po dlouhé věky jenom z kosmu, se rozzáří v nitru duše. Člověk se na učí mluvit o „vnitřním slunci“. Nebude sám sebe proto v životě mezi narozením a smrtí chápat nějak méně jako pozemskou bytost; ale tuto vlastní osobu putující po velké Zemi bude chápat jako *vedenou Sluncem*. Naučí se pocítovat jako pravdu, že tu je bytost, jež ho v nitru staví do světla, které sice osvětluje pozemské bytí, ale nerozžehuje se v něm. V samotném začátku věku Michaelova by se mohlo ještě zdát, jakoby to všechno bylo velmi vzdálené lidskému pomyšlení; ale „v duchu“ je to blízké; je jenom třeba to „vidět“. Na této skutečnosti, že ideje člověka nezůstanou jenom prvkem „myslícím“, ale stanou se v myšlení něčím „vidoucím“, závisí nezměrně mnoho.

Další vůdčí myšlenky pro Anthroposojickou společnost, rozesílané z Goetheana

1. V bdělém denním vědomí člověk prožívá v současném kosmickém věku sám sebe. Tento prožitek mu zastírá skutečnost, že za bdělého stavu je v jeho prožívání přítomna třetí hierarchie.
2. Ve snovém vědomí člověk prožívá chaoticky neharmonické spojení své vlastní bytosti s duchovým základem světa. Postaví-li se proti snovému vědomí jako jeho druhý pól vědomí imaginativní, zjišťuje člověk, že v jeho prožívání je přítomna druhá hierarchie.
3. V bezsném vědomí spánkovém člověk prožívá, aniž si je sám toho vědom, jak jeho vlastní bytost se sjednocuje s duchovým základem světa. Postaví-li se proti spánkovému vědomí jako jeho protipól vědomí inspirované, zjišťuje člověk, že v jeho prožívání je přítomna první hierarchie.